

Luke/Riistakeskus

Pikaohje maastoon susien ulostenäytekeräyksestä vuonna 2020

1. Noudata hyvää käsihygieniaa ulosteita käsitellessäsi. Käsittele samoilla hanskoilla tai pusseilla vain yhtä näytettä.
2. Jokainen uloste laitetaan erikseen omaan muovipussiin. Pusseihin vetosolmu, tai käytä minigrip- pusseja/valmiita näytepusseja.
3. Pussiin kerätään koko ulostekasa.
4. Pussin sisään laitetaan myös näytteen seurantanumero omassa pikkupussissaan (toimitetaan näytesetin mukana tai saatavissa keräysvastaavalta).
5. Näytteen vähimmäistiedot:
 - **Keräyspäivämäärä ja vuosi**
 - **Keräyspaikka sanallisesti** (Kunta, kylä) **ja koordinaatteina** (tarkka sijainti, ETRS35FIN)
 - **Kerääjän nimi ja puhelinnumero** Nimettömiä näytteitä ei oteta vastaan.
6. Näytteen täydentävät tiedot
 - **Kuinka monen yksilön jälkiä havaittu näytteen keruupaikalla** (esim. ”3 yks. jälkiä”).
 - **Muita tietoja** (esim. onko kyseessä mahdollinen pentue, saaliin läheisyys, susien oleskelupaikka, jos laji epäselvä, yms.)
 - **Näytteen tuoreus päivinä.** Tuore näyte=0 pv, eilinen=1 pv. Ellei jälkien perusteella pysty sanomaan tarkkaa aikaa, arvioidaan aikaväli (esim. 1-5 pv).

Toimita näyte mahdollisimman pikaisesti alueesi keräysvastaavalle taustatietolomakkeen kanssa. Säilytä näyte pakkasessa keräyksen jälkeen. Saat kutakin näytettä vastaavan seurantatunnisteen näytelomakkeesta. Säilytä tunniste, jotta löydät internet-karttapalvelussa julkaistavista analyysituloksista keräämäsi näytteiden tulokset.

Susien ulostenäytekeräys DNA:n selvittämiseksi 2019-2020 / Luke

Taustatietolomake

Näyttenumero

Tausta
Susien ulostekeräys 2019-2020
2020_PM_ _____
Koord. _____
Keräys pvm _____
Kerääjä _____
Puhelin nro _____

Alue lyhenne:

PM = Pohjanmaa

LS = Lounais-Suomi

IS = Itä-Suomi

Keräyspvm (ppkkvvvv): _____

Kunta: _____

Kylä: _____

Paikka: _____

Koordinaatit N/lat. _____ E / lon. _____

Muuta (etäisyys saaliiseen, oleskelupaikka, läpikulkupaikka, epäselvä laji, tms.):

Näytteen tuoreus (arvio): _____ päivää vanha ei tietoa

Kerääjä: Luke Vapaaehtoiset

Kerääjän nimi: _____

Puhelinnumero: _____

Näytteen tuontipvm (ppkkvvvv): _____

Sähköposti: _____

(Huom! Nimettömiä tai puutteellisin tiedoin varustettuja näytteitä ei oteta vastaan eikä lähetetä DNA-analyyysiin!!!)

leikkaa viivaa pitkin

Susien ulostenäytekeräys DNA:n selvittämiseksi 2019-2020 / Luke

Näytteen tuojan kappale tulosseuranta varten

Näyttenumero

Seuranta
Susien ulostekeräys 2019-2020
2020_PM_ _____
Koord. _____
Keräys pvm _____
Kerääjä _____
Puhelin nro _____

Keräysvastaavan nimi: _____

Näytteen tuontipvm: _____

Kerääjän nimi: _____

Näytteen vähimmäistiedot:
Keräyspäivä
Keräyspaikka sanallisesti
Koordinaatit
Kerääjä

Lomakkeen alaosa jää kerääjälle.
Näyttenumerolla löytyy näytteen tulos riistahavainnot.fi- sivustolta.

Susien ulosteiden tunnistaminen ja kerääminen

Kuva 1. Tyypillinen suden ulostekasa. Kuva: Antti Härkälä / Luke

Kuva 2. Suden uloste on tavallisesti kiinteää ja tummaa, ulosteessa näkyy usein saaliseläimen karvaa. Kuva: Antti Härkälä / Luke

Kuva 3. Ulosteita käsiteltäessä on käytettävä suojakäsineitä. Kuva: Antti Härkälä / Luke

Kuva 4. Helppo tapa kerätä näyte on ottaa näyte suojakäsineellä ja pussilla suojattuun käteen, ja pyöräyttää se pussiin. Kuva: Antti Härkälä / Luke

Kuva 5. Jokainen uloste kerätään omaan pussiinsa. Mikäli näytteet sekoittuvat, yksilöinti DNA:n perusteella ei onnistu. Kuva: Antti Härkälä / Luke

Susien ulosteiden etsiminen

- Yksinkertaisin keino susien ulostenäytteiden keräykseen on pitää näytteenottovälineet mukana muuten maastossa liikuttaessa.
- Metsätiet ja polut: Susilla on taipumus jättää ulosteitaan näkyvästi metsäteille. Paikallistuntemuksen mukaan, susien kulkureittejä tarkastamalla, on metsäteiltä mahdollista löytää näytteitä.
- Jäljitykset: Lumipeitteen aikana tapahtuva susien jäljitys on yksinkertainen keino löytää näytteitä. Itsestäänselvyys se ei ole, vaan tyhjiä kilometrejä kertyy. Jäljitykset tehdään ns. takajälkeen. Jäljityksellä pyritään kohti päivämakuupaikkaa, josta susi/sudet ovat lähteneet. Makuulta lähden jälkeen susi usein jättää jälkeensä ulosteen. Susia ei kuitenkaan saa näytteiden keräämisen takia ajaa liikkeelle, vaan jäljitys tehdään, kun sudet ovat itse seuraavan kerran lähteneet liikkeelle.
- Saaliit: Sudet viettävät useita päiviä isompien saaliiden lähetyvillä. Näiltä paikoilta on mahdollista löytää näytteitä. Jos sattumalta satutaan susien saalille, näytteet kerätään. Oletetulle saalistuspaikalle ei saa tuoreeltaan mennä ajamaan susia pois saaliiltaan. Saalistuspaikat tarkistetaan joidenkin päivien viiveellä. Susien ajaminen liikkeelle lisää niiden saaliseläimiin kohdistamaa saalistuspainetta.